

การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร

THE SECURITY ADMINISTRATION IN SCHOOL SAFETY MANAGEMENT: BANGKOK PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

ธนัทวัฒน์ วรวัชรบวรชัย^{1*}, สุภาภรณ์ ตั้งดำเนินสวัสดิ์², ปาจารย์ นาคะประทีป³ และ จักษ์ จิตตธรรม⁴

THANUTTAWAT VORAWATBAVORNCHAI^{1*}, SUPAPORN TUNGDMARNNSAWAD²,

PARJAREE NAKAPRATIP³ and JAK JITTATHUM⁴

บทคัดย่อ

การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนมีความสำคัญสำหรับทุกคนในโรงเรียนเนื่องจากเป็นสถาบันที่ให้ความรู้สู่ความประสบความสำเร็จในชีวิตการศึกษาของนักเรียน รวมถึงความสุขในการทำงานของบุคลากรที่เป็นส่วนในการขับเคลื่อนองค์กรให้สำเร็จจากสถานการณ์ความรุนแรง ภัยพิบัติ สิ่งที่เป็นอันตรายทั้งต่อจิตใจ ชีวิต ทรัพย์สินที่เกิดขึ้นอย่างไม่คาดหมายสามารถมีผลกระทบต่อบุคคลต่างภายในโรงเรียน ซึ่งผู้บริหาร บุคลากร ครูต้องร่วมกันดำเนินงาน สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อความปลอดภัย การมีแนวทางการปฏิบัติความปลอดภัยในโรงเรียนให้เกิดขึ้นเพื่อทำให้เด็กนักเรียนเกิดความปลอดภัยสูงสุดอย่างเป็นรูปธรรม บุคลากรในโรงเรียนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงสามารถนำไปสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผลทางการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน ดังนั้น การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนจึงเป็นภารกิจหลักของโรงเรียนที่จะต้องมีนโยบายเพื่อรักษาความปลอดภัย ประกอบด้วย 1) หลักการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่ อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก การจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน และการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ 2) การจัดขบข่ายความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่ ภัยจากความรุนแรงของมนุษย์ ภัยจากอุบัติเหตุ ภัยจากการถูกละเมิดสิทธิ และภัยจากสุขภาวะทางกายและจิตใจ และ3) การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปรามการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน ได้แก่ การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปราม สิ่งเหล่านี้จึงเป็นกรอบแนวทางในการปฏิบัติงานเมื่อเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดคิด และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทัน่วงที

คำสำคัญ : การบริหารความปลอดภัย ; โรงเรียน

¹ นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสวนดุสิต , Doctoral Student, Doctor of Education Program in Educational Leadership, Graduate School, Suan Dusit University

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. คณะกรรมการควบคุม หลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาวะผู้นำทางการศึกษามหาวิทยาลัยสวนดุสิต , Assistant Professor, Dr., Advisor Committee, Doctor of Education Program in Educational Leadership, Graduate School, Suan Dusit University

³ ครูผู้ช่วย โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ, Assistant Teacher, La-Orutis Demonstration School, Bangkok

⁴ พลตำรวจตรี ดร. ผู้ทรงคุณวุฒิ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, Police Major General Dr., Expert, Royal Thai Police

* Corresponding Author. Email: parjareenakapratip@gmail.com

ABSTRACT

Security Administration in school is important for everyone in the school as it is an institution that provides students knowledge to succeed in their academic their successful educational life. It is also their happiness in working that is a part of driving to successful organization. According to Situations of violence, disasters, things that are dangerous to the mind, life, property that occur unexpectedly effecting to people within the school. Administrators, personnel, teachers must work together to create an environment that is conducive to security, with security guidelines in schools to concretely create maximum safety for students and enable school personnel to actually implement them and lead to efficiency and effectiveness of security administration in school. Therefore, security administration in school is the main mission of the school, which requires a security policy, consisting of 1) principles of security administration in school including buildings and facilities, school disaster management and disaster risk reduction, 2) school safety boundary establishment against human violence threats, accident threats, copyright infringement threats, physical and mental health threats, and 3) prevention; indoctrination and suppression of school security administration, i.e. prevention, indoctrination and suppression.

Keywords: Security Administration ; School

บทนำ

โรงเรียนเป็นสถานที่ที่เพิ่มพูนความรู้ แบ่งปันเรื่องราว ประสบการณ์ระหว่างครูกับเด็ก แต่สิ่งที่มีมากกว่าคำว่าโรงเรียนนั้น คือ ความปลอดภัยในโรงเรียนซึ่งความปลอดภัยของโรงเรียน เป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจของผู้ปกครองที่ยอมรับโรงเรียนให้เด็กเข้าสู่โรงเรียนนั้น ๆ เด็กใช้ชีวิตกับการเรียนหนังสือที่โรงเรียนวันละ 8-10 ชั่วโมงต่อวัน โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยของเด็กไว้เป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับ ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, (2557, หน้า 3) ที่ว่าโรงเรียนเป็นสถานที่ที่เด็กนักเรียนมีความใกล้ชิดมากที่สุดรองลงมาจากครอบครัว ผู้ปกครองให้การยอมรับนับถือ คาดหวังว่าจะได้รับความรู้ การเอาใจใส่ โรงเรียนควรคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กนักเรียนเป็นหลัก

ความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นสิ่งสำคัญในการปกป้องนักเรียนและบุคลากรในโรงเรียน โดยป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรง การโจมตี การกลั่นแกล้ง การตกเป็นเหยื่อ การขโมย ความผิดปกติในห้องเรียน ถ้าไม่มีความปลอดภัยในโรงเรียน นักเรียนจะไม่สามารถมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ทักษะที่จำเป็น

สำหรับการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (Applebury, G., 2021) ที่แสดงให้เห็นว่าเด็กที่รู้สึกไม่ปลอดภัยในโรงเรียนจะมีผลการเรียนที่แย่ลงและมีความเสี่ยงมากขึ้นที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและการกระทำผิด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) กำหนดขอบข่ายความปลอดภัยของสถานศึกษา ไว้ดังนี้ 1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงของมนุษย์ (Violence) 2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Accident) 3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ (Right) และ 4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ (Unhealthiness) และกำหนดมาตรการความปลอดภัย 3 ด้าน ดังนี้ 1) การป้องกัน การดำเนินการเพื่อไม่ให้เกิดความไม่ปลอดภัยต่อนักเรียนและครู 2) การปลุกฝัง การดำเนินการเกี่ยวกับการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และจิตสำนึกแก่นักเรียนและครู และ 3) การปราบปราม การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือ และดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมาย สำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร (2565) กำหนดมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ได้แก่ 1) กำหนดให้เรื่องความปลอดภัยของนักเรียนเป็นนโยบายสำคัญของโรงเรียน 2) ดำเนินการเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียนร่วมกับชุมชนและผู้ปกครอง 3) กำหนดแผนและขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อ

ความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ และมีคู่มือปฏิบัติสำหรับบุคลากรเพื่อความปลอดภัยของนักเรียนที่ชัดเจน 4) จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบมาตรการความปลอดภัยในโรงเรียน โดยมีตัวแทนของครูและผู้ปกครองร่วมตรวจสอบปีละ 4 ครั้ง 5) จัดให้มีหลักสูตรจิตสำนึกความปลอดภัยในโรงเรียนและกิจกรรมการศึกษาที่ปลอดภัย (Safe Study Activities) รวมทั้งกำหนดมาตรการความปลอดภัยที่นักเรียนพึงปฏิบัติ และกำกับให้มีการปฏิบัติตามเป็นกิจวัตร 6) จัดให้มีระบบการดูแลคุ้มครองเด็กที่ดี กำหนดให้มีโครงการป้องกัน ยาเสพติด และพฤติกรรมชกชู่ รังแกนักเรียน 7) จัดให้มีความปลอดภัยด้านอาคารและสถานที่โดยรอบของโรงเรียน 8) กำหนดการเดินทางไปกลับโรงเรียนอย่างถูกวิธี (Safe Route School) มีความปลอดภัยจากการจราจร และ 9) มีการบันทึกข้อมูลอุบัติเหตุในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ

จากเหตุการณ์ความสูญเสียที่เกิดขึ้นกับเด็กนักเรียนในโรงเรียนในช่วงที่ผ่านมา เช่น 1) เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2565 มีผู้ก่อเหตุใช้อาวุธปืนยิงและใช้มีดฟันเด็กๆ ขณะกำลังนอนหลับอยู่ (ทั่วไทย, 2565) 2) บทเรียนเด็กอายุ 14 ปี คิดสั้นเพราะโดนการบูลลี่จากเพื่อนในโรงเรียน (ทั่วไทย, 2566) 3) เด็กชายอายุ 10 ปี ขอยืมโทรศัพท์เพื่อนไปเรียนออนไลน์และเล่นเกม เวลาขณะนั้นแก๊งคอลเซ็นเตอร์โทรเข้ามาจึงหลอกเอาข้อมูลเพื่อนทำให้สูญเงินนับล้านบาท (อาชญากรรม, 2565) 4) เหตุการณ์เด็กถูกลืมในรถโรงเรียนหลังการรับส่งเด็ก (ทั่วไทย, 2565) 5) เด็ก 14 ปี คิดสั้นเพราะโดนบูลลี่ สะท้อนให้เห็นว่าสังคมไทย สถาบันครอบครัวโรงเรียน จะต้องให้ความสำคัญและเข้าช่วยเหลือในทันที (ทั่วไทย, 2566) 6) เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งให้อยู่ในรถตามลำพัง ข้อมูลจากกองป้องกันการบาดเจ็บ กรมควบคุมโรค ที่เฝ้าระวังข่าวจากสื่อตั้งแต่ปี 2557-2563 พบประเด็นที่น่าสนใจคือ มีเหตุการณ์เด็กที่ถูกกลั่นแกล้งและทิ้งให้อยู่ในรถตามลำพัง 129 เหตุการณ์ เป็นเด็กอายุ 2 ปี มากที่สุดร้อยละ 38.00 รองลงมาคือเด็กอายุ 1 ปี และ 3 ปี ร้อยละ 20.90 และ 19.40 ตามลำดับ เกิดขึ้นในรถยนต์ส่วนบุคคลมากที่สุดร้อยละ 96.00 โดยมีเด็กเสียชีวิต 6 คน เป็นเพศหญิง 3 คน เพศชาย 3 คน อายุระหว่าง 2- 6 ปี ทั้ง 6 คน เสียชีวิตเกิดเหตุขึ้นในรถรับส่งนักเรียน 5 คน และรถยนต์ส่วนบุคคลของครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 1 คน ทั้งหมดถูกลืมทิ้งไว้นานกว่า 6 ชั่วโมงขึ้นไป โดยเด็กนอนหลับและรถถูกจอดไว้หลังจากรับส่งนักเรียนเสร็จ (กรุงเทพมหานคร, 2565) จากเหตุการณ์ดังกล่าวนี้ สะท้อนให้เห็นถึงการขาดการบริหารที่ดีในเรื่องความปลอดภัยในโรงเรียน โรงเรียนจะต้องให้ความสำคัญ เข้มงวดจริงจังในการสร้างความ

ปลอดภัยในโรงเรียน โดยการนำเข้าสู่นโยบายการบริหารความปลอดภัยตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับรัฐบาลกลางเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยในโรงเรียนและมีการบังคับใช้ตามกฎหมาย นักเรียนทุกวัยต้องการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ปลอดภัยเพื่อการศึกษาและพัฒนาที่ดีขึ้น

หลักความปลอดภัยในโรงเรียน

หลักความปลอดภัยในโรงเรียนเป็นแนวทางการปฏิบัติกรดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อสร้างให้เกิดความปลอดภัยสำหรับเด็ก และโรงเรียน ครอบคลุมความจำเป็นอย่างยิ่งในการทำ ความเข้าใจพัฒนาการของเด็กเนื่องจากมีความสัมพันธ์แบบผกผัน ไปตามวัยของเด็ก ยิ่งเด็กอายุน้อยเท่าใดอันตรายจะเกิดขึ้นกับ เด็กจะยิ่งมากขึ้น และเด็กที่มีอายุมากขึ้นอันตรายจะเกิดขึ้นกับ เด็กในวัยนั้นน้อยลง มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, (2550, หน้า 9-10) การมีมาตรการรักษาความปลอดภัยอยู่ภายใต้นโยบายและการปฏิบัติด้านการศึกษา มีความสอดคล้องกับการบริหารจัดการ ภัยพิบัติในระดับสากล ระดับประเทศ ภูมิภาค จังหวัด และระดับ พื้นที่ รวมทั้งโรงเรียนซึ่งประกอบด้วย 3 หลักการ ดังนี้

1) อาคาร สถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก (Safer Learning Facilities) เป็นการสร้าง รักษา ป้องกันอันตรายจาก สภาพแวดล้อมต่างๆ เช่น

1.1 อาคารสถานที่ที่จะให้ความสำคัญกับโครงสร้างของ อาคารเรียน โดยมีการอธิบายดังนี้

1.1.1 โครงสร้างฐาน (Foundation structure) โครงสร้างฐานของอาคารเรียนให้รองรับกับภัยพิบัติธรรมชาติ ปรับ ฐานอาคารให้เข้ากับสภาพดิน และอาคารเรียนที่สูงเกิน 3 ชั้น จะต้องได้รับการตรวจสอบสภาพดินอย่างละเอียด

1.1.2 โครงสร้างพื้น (Floor structure) โดยถ้า เป็นพื้นไม้ควรมีความหนา 2 เซนติเมตรและระยะห่างระหว่างช่วง บล็อกต้องไม่เกิน 60 เซนติเมตร พื้นไม้เรียบ ไม่โก่งตัว และ คอนกรีตจะต้องเททราย ปูนอย่างน้อย 5 เซนติเมตร คอนกรีต เสริมเหล็กควรมีความหนามากกว่า 10 เซนติเมตร

1.2 อุปกรณ์เครื่องใช้ต่างๆที่ช่วยเหลือบุคลากรของ โรงเรียนขณะเกิดสถานการณ์ที่ไม่คาดการณ์ล่วงหน้า เช่น บันได ฉุกเฉิน ประตูฉุกเฉิน ทางหนีไฟ สัญญาณทางออก โถงทางเดิน สัญญาณเตือนฉุกเฉิน และสิ่งอำนวยความสะดวกเมื่อเกิดไฟไหม้

1.3 อุปกรณ์ป้องกันสุขภาพ เป็นสิ่งสำคัญที่โรงเรียน ควรให้ความสำคัญเพราะส่งผลต่อสุขอนามัยของครู บุคลากรใน

โรงเรียน เช่น การติดตั้งเครื่องระบายอากาศ การสร้างห้องพยาบาล การติดตั้งแสงไฟที่เพียงพอต่อสถานที่ เป็นต้น รวมถึงเครื่องใช้ เครื่องกีฬา วัสดุอันตราย สนามหญาโดยการจัดจุดต่างๆ ให้มีความปลอดภัย สารเคมีและของมีคมให้พ้นมือเด็ก การตรวจสอบสิ่งที่ชำรุด การจัดหาของเล่นที่ทำด้วยวัสดุและสีที่ไม่เป็นอันตราย การจัดตั้งระเบียบที่มีลูกกรงที่มีความถี่เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กปีนป่าย ตาข่ายปิดกันป้องกันการตกจากที่สูง มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, (2550, หน้า 11), Unicef, (2015, p.28-42) ด้วยเหตุนี้ โรงเรียนควรให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในเรื่องของอาคาร สถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆเป็นอันดับแรก เพราะเป็นสถานที่ สื่อ อุปกรณ์ที่เด็กต้องใช้ในการทำกิจกรรมระหว่างอยู่ที่โรงเรียนตลอดเวลา

2) การจัดการภัยพิบัติในโรงเรียน (School Disaster Management) โรงเรียนจะต้องเป็นผู้จัดทำแผนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ อาคารเรียนชั่วคราวตามบริบทของแต่ละโรงเรียนเพื่อเป็นการเรียนการสอนทางเลือกเมื่อเกิดภัยพิบัติ การเรียนรู้กฎแห่งความปลอดภัยสำหรับแต่ละประเภท การปฏิบัติตามขั้นตอนมาตรฐานที่กำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับภัยต่างๆที่เกิดขึ้นทั้งที่มีและไม่มี การเตือนภัย การกำหนดเส้นทางหนีภัย จุดรวมพลที่ปลอดภัย กำหนดการจัดตั้งศูนย์อพยพ การปิดกันทางเข้าออก การจัดกิจกรรมการซ้อมหนีภัยในโรงเรียนให้มีความเชื่อมโยงกับสังครอบๆโรงเรียนและมีการประเมินผล ตรวจสอบปรับปรุงการซ้อมหนีภัยอย่างจริงจัง และการคืนสู่ครอบครัวอย่างปลอดภัย

แนวทางการจัดการภัยพิบัติในโรงเรียนนั้นจะต้องประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นก่อนเกิดภัย (Before) โรงเรียนควรมีกิจกรรมส่งเสริมเกี่ยวกับการป้องกันและการเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติ และมีการฝึกซ้อมอพยพอย่างน้อย 1 ครั้งต่อปี
2. ขั้นขณะเกิดภัย (During) เด็กสามารถปฏิบัติตนได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน โรงเรียนมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้ามาช่วยเหลือ
3. ขั้นหลังเกิดภัย (After) การฟื้นฟูโรงเรียน นักเรียนให้ได้รับวัสดุ อุปกรณ์ในการเรียนอย่างเร็วที่สุด การประมาณความเสียหาย การซ่อมบำรุง และการถอดบทเรียนจากภัยพิบัติที่เกิดขึ้น สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, (2563, หน้า 12-14) และ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2558, หน้า 3-9) ข้างต้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการวางแผน การจัดทำคู่มือ การทดสอบแผนภัยพิบัติเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ครู และสังคมเพื่อช่วยกันเมื่อเกิดปัญหาภัยพิบัติต่างๆขึ้น

3) การลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ (Risk Reduction) ให้ นักเรียนและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมแผนฉุกเฉิน การซ้อมหนีไฟ การสอดแทรกหลักสูตร การบูรณาการ การพัฒนาสื่อการเรียน การสอน การทำยุทธศาสตร์เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้เพื่อป้องกันความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ซึ่งผู้มีบทบาทหลักในการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ คือ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร สื่อการเรียน การสอน ครู ผู้บริหารโรงเรียน เพื่อช่วยกันพัฒนาและปรับตัวเมื่อเกิดภัยพิบัติ โดยการเริ่มจากการทำขอบข่าย การลำดับการเรียนรู้ พร้อมทั้งสอดแทรกเข้าไปสู่บทเรียนทำให้เกิดหลักสูตรบูรณาการ และมีการอบรมครูเพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, (2563, หน้า 15-16) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2564, หน้า 23-24)

ขอบข่ายความปลอดภัยในโรงเรียน

จากแนวคิดของนักวิชาการ นักบริหารต่าง ๆ ได้นำเสนอขอบข่ายความปลอดภัยในโรงเรียนนั้นจะต้องประกอบด้วย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2565, หน้า 12), มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, (2563, หน้า 4) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, (2562, หน้า 4-6), สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, (2556, หน้า 24-47), ดังนี้

1) ภัยที่เกิดจากการใช้ความรุนแรงในมนุษย์ เป็นภัยที่ทำให้เกิดอันตรายด้านร่างกาย พัฒนาการ ซึ่งโรงเรียนควรให้การป้องกันในเรื่องการล่อลวง ลักพาตัวเด็ก โดยการกำหนดเกณฑ์เรื่องระบบการรับส่ง เด็กที่ปลอดภัย ถ้าเป็นเด็กเล็กอายุ (3-8ปี) ครูและผู้ปกครองควรรับส่งเด็กให้ถึงมือกันและกัน เด็กโตอายุ (9-13ปี) ควรกำหนดจุดรับส่งที่ชัดเจน รวมทั้งมีครูเวรคอยดูแลเด็ก และมีการจัดกิจกรรมเสริมทักษะการดูแลตัวเองให้ปลอดภัย

2) ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ เป็นภัยที่ควรป้องกันจากสถานที่ต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมของเด็ก ดังนี้

1. สนามเด็กเล่น สนามกีฬา สนามหญ้า สวนหย่อม ควรมีการตรวจสอบเครื่องเล่นสนามที่ชำรุด การเว้นระยะห่าง เครื่องเล่นเพื่อไม่ให้เด็กเล่นกันแล้วชนกระแทก รอบบริเวณสนาม ไม่ควรมีก้อนหิน ต่อไม้ สิ่งนี้อาจทำให้ลื่นล้ม การสร้างกฎระเบียบ การเล่นที่ชัดเจน เด็กนักเรียนได้รับการสาธิตวิธีการเล่นที่ถูกวิธี และการแยกเครื่องเล่นระหว่างเด็กเล็กและเด็กโต รวมถึงครูคอย ดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิด

2. ห้องน้ำ มีการออกแบบให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก ที่นั่งถ่ายและปัสสาวะควรมีขนาดที่แตกต่างกันระหว่างวัยอนุบาล กับเด็กประถมศึกษา พื้นห้องน้ำใช้วัสดุกันลื่น หมั่นทำความสะอาด ไม่ให้มีน้ำท่วมขัง มีแสงสว่างเพียงพอ มีวิธีการแนะนำการใช้ห้องน้ำที่ถูกต้อง ถ้าเป็นเด็กเล็กควรมีครู หรือพี่เลี้ยงไปด้วย เสมอ

3. บริเวณรอบโรงเรียน มีบริเวณรับส่งเด็ก ที่จอดรถ ครูเป็นสัดส่วน ไม่มีพื้นที่หลุม ไม่นำกระถางต้นไม้วางไว้กันสาดของ อาคารเพราะจะทำให้หล่นโดนเด็ก สร้างรั้วที่ชัดเจน ไม่มีการจำหน่ายสินค้าที่เป็นอันตรายต่อเด็ก เป็นต้น

4. ห้องเรียน และอาคารเรียน โต๊ะเรียน เก้าอี้ เครื่องดูดอากาศให้มีสภาพที่แข็งแรง หมั่นตรวจสอบพัดลมที่ติด เพดาน บอร์ดหน้าชั้นเรียน ม่าน อุปกรณ์ที่ติดกับผนัง เช่น ขวด น้ำยาล้างมือ กล้องใส่กระดาดชำระ เป็นต้น บันไดทางขึ้นลงควรมีเครื่องหมายที่ชัดเจน พื้นห้องเรียน อาคารสะอาด ไม่สกปรก ลื่น และจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิงตามอาคารเรียนต่างๆ

5. ระบบไฟฟ้า ควรให้อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ และควรมีการจัดระบบเซฟตี้คัท สะพานไฟ อุปกรณ์ไฟฟ้าควรเก็บให้พ้น จากมือเด็ก มีการสร้างกฎเกณฑ์การใช้ไฟฟ้าที่ชัดเจน และมีการ ตรวจสอบกระแสไฟฟ้าทุก ๆ 6 เดือน

3) ภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ เป็นการคุกคามทางเพศ โดยเด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางเพศในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่ง เด็กไม่เข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้น เช่น การจับต้องเด็ก พุดจาสื่อสารที่สื่อไป ทางด้านเพศ เป็นต้น ซึ่งครูควรคุ้มครอง ปกป้องเด็กไม่ให้อยู่ใน สถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย และส่งเสริมให้เด็กมีความรู้ในการ ป้องกันตนเองเมื่อตกอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์

4) ภัยที่เกิดจากผลกระทบทางสุขภาพทางกายและจิตใจ ซึ่งประกอบด้วย 9 ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ดังนี้ 1) ภาวะจิตเวช เป็นความผิดปกติของสมองในการควบคุมเรื่องความคิด อารมณ์ และพฤติกรรมต่าง ๆ เช่น โรคซึมเศร้า โรคไบโพลาร์ 2) ติดเกม เด็กจะใช้เวลาในการเล่นเกมนานมากจนส่งผลกระทบต่อ

ๆ ในชีวิตการเรียน ทำให้สมองของเด็กคิดถึงแต่เรื่องเกม เราจึง เรียกว่า “การเสพติดเกม” 3) ยาเสพติด เป็นการเสพยาเสพติด เข้าสู่วัยรุ่นโดยการรับประทาน ดม สูบ ฉีดจนร่างกายไม่ สามารถขาดสิ่งเสพติดนั้นได้ 4) มลภาวะ ของเสีย สกปรกต่างๆ ที่ เกิดขึ้นทำให้ส่งผลต่อระบบการหายใจ ในชีวิต 5) ภาวะทุพโภชนาการ เป็นสภาวะของร่างกายที่ขาดสารอาหาร ได้รับ โภชนาการทางอาหารต่ำ

ดังนั้น ขอบข่ายความปลอดภัยในโรงเรียนจะต้องเริ่มต้น จากผู้บริหารของโรงเรียนที่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยใน โรงเรียนเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้กับครู บุคลากรในโรงเรียน เพื่อที่จะดูแลนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพ

การป้องกัน การปลูกฝัง และการปราบปรามการบริหารความ ปลอดภัยในโรงเรียน

1) การป้องกัน เป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหา อุบัติเหตุ หรือความไม่ปลอดภัยกับครู เด็ก โดยการสร้างมาตรการป้องกัน ภายในโรงเรียน เช่น การประเมินปัจจัยเสี่ยงของโรงเรียน การ กำหนดพื้นที่ความปลอดภัย การจัดทำแผนความปลอดภัย การ จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศที่ปลอดภัย จัดโครงสร้างข้อมูล สารสนเทศ การมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในภาคีเครือข่าย การประเมินนักเรียนรายบุคคล ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา และความช่วยเหลือต่าง ๆ

2) การปลูกฝัง การสร้างความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และเจตคติการสร้างเสริมประสบการณ์เพื่อให้เกิดทักษะในการ ป้องกันภัยกับเด็กนักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน และการจัด กิจกรรมเสริมทักษะ ประสบการณ์ ในการป้องกันความปลอดภัย การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมการปฏิบัติต่อครู และเพื่อนใน โรงเรียน

3) การปราบปราม การดำเนินการจัดการแก้ไขปัญหา การช่วยเหลือความไม่ปลอดภัยในโรงเรียน การช่วยเหลือเยียวยา พื้นฟูจิตใจบุคคลที่ได้ประสบเหตุ การดำเนินตามกฎหมายสำหรับ บุคคลที่ทำความผิดทำลายความสงบสุขของสังคม เป็นต้น สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, (2564, หน้า 12), มูลนิธิ ศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก, (2563, หน้า 4),สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, (2562, หน้า 4-6), สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, (2556, หน้า 24-47)

การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน

ภาพที่ 1 การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน

บทวิเคราะห์วิจารณ์

ความปลอดภัยของโรงเรียนมีความสำคัญกับนักเรียนและบุคลากรของโรงเรียน ความปลอดภัยเป็นความต้องการพื้นฐานที่ต้องได้รับก่อนที่จะเลื่อนขั้นไปสู่ระดับที่สูงขึ้น ซึ่งลำดับขั้นของความต้อการนี้ใช้ได้กับโรงเรียนด้วย นักเรียนและบุคลากรต้องรู้สึกปลอดภัยก่อนที่จะมุ่งความสนใจไปที่การเรียนการสอน ในขณะที่โรงเรียนต้องพยายามปรับปรุงและสร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยทั้งทางร่างกายและจิตใจสำหรับทุกคนในโรงเรียน ความปลอดภัยในโรงเรียนทำให้นักเรียนและบุคลากรได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมส่งเสริมการเรียนรู้ทางสังคมและความคิดสร้างสรรค์ ความสำคัญของความต้องการจำเป็นของการบริหารความปลอดภัยในโรงเรียน โรงเรียนต้องมีความปลอดภัยโดยมีบทวิเคราะห์วิจารณ์ที่สำคัญ ดังนี้

1) โรงเรียนต้องจัดให้มีคณะกรรมการและผู้รับผิดชอบจัดการอุบัติเหตุและความสะอาดต่อนักเรียนในการเดินทางมาเรียน มีการตรวจดูแลและบำรุงรักษาอาคารสถานที่และพื้นที่ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การจัดการภัยพิบัติในโรงเรียนและพื้นที่ใกล้เคียงโรงเรียน การจัดทำแผนการจัดการภัยพิบัติและเหตุฉุกเฉินของโรงเรียนได้รับการทบทวนและปรับปรุงต่อเนื่องทุกปี

โรงเรียนต้องจัดให้มีการจัดทำแผนการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติของโรงเรียนได้รับการทบทวนและปรับปรุงต่อเนื่องทุกปี รวมถึงมีแผนและวิธีดำเนินการสำหรับการจัดการเรียนการสอนตามความจำเป็นเมื่อมีภัยพิบัติ

2) โรงเรียนต้องจัดให้มีการดูแลภัยที่เกิดจากการถูกละเมิดสิทธิ์ ภัยที่เกิดจากอุบัติเหตุ การกลั่นแกล้งรังแกและโรคระบาดในมนุษย์ อาทิ COVID-19 รวมถึงการที่นักเรียนถูกปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง และการไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม ภัยไซเบอร์ ภัยยาเสพติด และการล่วงละเมิดทางเพศ

3) โรงเรียนต้องจัดให้มีคณะกรรมการหรือกำหนดผู้รับผิดชอบดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย โดยเน้นการไกล่เกลี่ยประนีประนอม ตามมาตรการจากเบาไปหาหนัก และมีการเฝ้าระวัง สังเกตพฤติกรรมนักเรียน ทั้งในห้องเรียน ในโรงเรียน และนอกโรงเรียน

เมื่อโรงเรียนสามารถบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนได้ บุคลากร ครู ผู้ปกครองและนักเรียน ก็จะรู้สึกอบอุ่นใจ ส่งผลต่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ นักเรียนสามารถมุ่งเน้นไปที่การเรียนรู้ทักษะที่จำเป็นสำหรับการศึกษาที่ประสบความสำเร็จและอนาคต

บทสรุป

การบริหารความปลอดภัยในโรงเรียนต้องได้รับความร่วมมือในระดับภาครัฐ โรงเรียน บุคลากร ครู ผู้ปกครองและนักเรียนในการทำความร่วมมือร่วมกันเกี่ยวกับความปลอดภัยต่างๆ ที่ควรมีอยู่ในโรงเรียน เพราะเด็กเป็นสิ่งที่มีความสำคัญที่สุด โรงเรียนจึงควรมีแนวทางที่ชัดเจนในการสร้างความปลอดภัยในกับเด็กนักเรียน สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล พร้อมทั้งนำมาปรับปรุง พัฒนา ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมได้เป็นอย่างดี

ความปลอดภัยของโรงเรียนเป็นปัญหาหลักในทุกระดับของรัฐบาลของประเทศ ตั้งแต่ระดับท้องถิ่นไปจนถึงระดับรัฐบาลกลาง คณะกรรมการโรงเรียน ครู และผู้ปกครองต้องช่วยกันดูแลและเสนอแนวทางแก้ไข รัฐบาลก็ต้องดำเนินการเพื่อปรับปรุงความปลอดภัยในโรงเรียนและการบังคับใช้กฎหมายให้ทุกภาคส่วนของสังคมและประเทศตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาความปลอดภัยในโรงเรียนและผลกระทบต่อนาคตของเด็กนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- [1] กรุงเทพมหานคร. (2565). กรุงเทพมหานคร ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2566. จาก เช็ก 4 มาตรการป้องกัน "ลิ้มเด็กในรถ" เผยสถิติ 7 ปี เกิดเหตุ 129 ครั้ง (bangkokbiznews.com)
- [2] ทวีไทย. (2565). เดลินิวส์ ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2566. จาก เดลินิวส์ 7 ต.ค. มีดฟันจ่อยิงหัวทีละคน ข่าเด็ก-ครู-ปชช.37ศพ. เดลินิวส์ (dailynews.co.th)
- [3] ทวีไทย. (2565). เดลินิวส์ ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2566. จาก 'หมอนิติเวช' ลั่นแฉหน้าต่างไว้ก็ไม่ได้-อันตราย ชี้อันตรายติดในรถไม่ได้ขาดอากาศตาย. เดลินิวส์ (dailynews.co.th)
- [4] ทวีไทย. (2566). เดลินิวส์ ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2566. จาก รร.แจงหนึ่งคนละม้วน! ไร้คนบูลลี่ ม.3 ชี้อันตรายอารมณ์ร้อน ดึงตีก้น 4 ลงมาเอง. เดลินิวส์ (dailynews.co.th)
- [5] ทวีไทย. (2566). เดลินิวส์ ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2566. จาก สลดเด็กสาว 15 ผูกคอตายโลก ทั้งจดหมายระบายเหตุถูกเพื่อนบูลลี่หน้าตา! เดลินิวส์ (dailynews.co.th)
- [6] มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2550). คู่มือครู การจัดระบบความปลอดภัยในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: ส.เสริมมิตร การพิมพ์.
- [7] มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. (2563). คู่มือป้องกันความรุนแรงต่อเด็ก. มูลนิธิศูนย์พิทักษ์สิทธิเด็ก. กรุงเทพฯ:
- [8] ศูนย์เฉพาะกิจคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.(2557). คู่มือการคุ้มครองและช่วยเหลือเด็กนักเรียน. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [9] สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาพิษณุโลก อุตรดิตถ์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). มาตรการรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
- [10] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564). คู่มือการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- [11] สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). แผนการดำเนินงานความปลอดภัยสถานศึกษา. กรุงเทพฯ:
- [12] สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). คู่มือแนวทางการจัดการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติในโรงเรียนและการจัดทำแผนอพยพฉุกเฉินเฉพาะบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ. กรุงเทพฯ:..
- [13] สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). แนวทางจัดการภัยพิบัติในสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- [14] สำนักอำนวยการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือแนวทางการปฏิบัติและมาตรการรักษาความปลอดภัยของสถานศึกษา ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2556. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- [15] อาชญกรรม. (2565). เดลินิวส์ ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 23 สิงหาคม 2566. จาก โดนไป 65 ครั้ง! แก๊งคอกาแฟหลอกเด็ก 10 ขวบ ล้วงข้อมูลพ่อ สูบเงิน 1.2 ล้าน. เดลินิวส์ (dailynews.co.th)
- [16] Applebury, G. (2021). *Why Is School Safety Important*. Retrieved July 15, 2021, from <https://safety.lovetoknow.com>.
- [17] Unicef. (2015). *Module 1 Pillar 1-Safe Learning Facilities*. JAKARTA: Ministry of Education and Culture.